

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus, § 78, 01.06.2020

Kunnanhallitus, § 165, 30.11.2020

§ 165

Lausunto laajakaistarakentamisesta

MjuDno-2020-333

Kunnanhallitus, 01.06.2020, § 78

Valmistelijat / lisätiedot:

Jukka Ollikainen

jukka.ollikainen@mantyharju.fi

kunnanjohtaja

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee hallituksen esitystä laajakaistarakentamisen tuesta ja pyytää siitä lausuntoja esitysluonnoksesta. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista. Laki sisältäisi säännökset tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä toimivaltaisuudesta tukiviranomaisesta ja tämän tehtävistä.

Laajakaistarakentamisen tukeminen mahdollistettaisiin alueilla, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Kaupallisesti tarjolla olevat laajakaistayhteydet sekä suunnitelmat sellaisten rakentamiseksi kartoitettaisiin ennen valtiontuen julkista hakumenettelyä.

Hallituksen esitysluonnos liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaan laajakaistatukiohjelmaa jatketaan. Ohjelma suunataan alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025 ja siinä huomioidaan myös taajamien ongelmat.

Suomessa on tuettu laajakaistarakentamista julkisella tuella vuoden 2010 alusta, jolloin laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettu laki (1186/2009) tuli voimaan. Tukiohjelmaan liittyvä tukihakemus on tullut tehdä Liikenne- ja viestintävirastolle vuoden 2018 loppuun mennessä.

Suomen tavoitteena on digitaalisen infrastruktuurin kehitys vähintään Euroopan unionin laajakaistatavoitteiden mukaisesti. Euroopan komission vuodelle 2025 asettamien tavoitteiden mukaisesti eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudullakin olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa julkisen tuen myöntäminen nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen alueilla, joille niitä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Nyt esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Ollikainen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

Mäntyharjun kunnanhallitus pitää hyvänä periaatteena, että julkista tukea voi saada laajakaistayhteyksien kehittämiseksi alueille, joilla ei ole vastaavaa kaupallista tarjontaa. Kaikille alueille ei ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida nopeiden yhteyksien rakentamiseen esimerkiksi alhaisten tilaajamäärien ja pitkien etäisyyksien vuoksi. Näin ollen markkinaehtoisesti nopeiden viestintäyhteyksien piiriin pääsevien ja aiemmalla tukiohjelmalla nopean liittymän saaneiden alueiden väliin on jäänyt paljon kansalaisia, joille tulisi myös mahdollistaa edistyskellisten viestintäyhteyksien saatavuus.

Hyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistavat tehokkaan etätyöskentelyn. Harvaanasutuilla seuduilla ja myös taajamissa oleville yrityksille koko maan kattavat nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan yhteydenpidon yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden välillä huolimatta sijaintipaikasta. Samoin tuotanto edellyttää nykyään häiriöttömiä ja toimintavarmoja yhteyksiä.

Kuten esityksessäkin todetaan, on kiinteiden yhteyksien paremmasta saatavuudesta hyötyä yleisesti alueen yritystoiminnalle sekä alueen kehittymiselle ja elinvoimalle. Nopeiden ja luotettavien yhteyksien välttämättömyys koko Suomessa on korostunut kevään 2020 aikana, kun suuri osa suomalaisista on siirtynyt etätyöskentelyyn.

Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä. Laista tulee poistaa tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajanasukkaisiin. Koko Etelä-Savossa on yli 48 000 vapaa-ajanasuntoa ja Mäntyharjussa 5 000 vapaa-ajanasuntoa, jotka tukikelpoisina lisäävät merkittävästi yhteyksien kysyntäpotentiaalia ja näin edistetään sekä hankkeiden toteutumista että etätyön tekemisen ja monipaikkaisen asumisen mahdollisuuksia.

Esityksen lähtökohtana on, että myös kunnat tarvittaessa osallistuisivat kunnan haja-asutusalueille sijoittuvien laajakaistahankkeiden rahoitukseen. Esityksessä ei asetettaisi kunnille velvollisuutta tähän, vaan asia jäisi kunnan omaan harkintaan. Käytännössä kuitenkin esityksen mukaan hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on kuntien osallistuminen hankkeiden rahoituksen.

Kuntien maksuosuus on 33, 22 tai 8 prosenttia riippuen kunnan väestö- ja aluerakenteesta sekä taloudellisesta kantokyvystä. Vaikka hankkeiden toteuttaminen perustuu vapaaehtoisuuteen tuo vaatimus kuntien osallistumisesta hankkeiden kustannuksiin käytännössä uuden menoerän kuntatalouteen, mikä tässä kuntataloustilanteessa on enemmän kuin haasteellista. Mäntyharjun kunnanhallitus tiedostaa, että nopeat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömiä nyky-yhteiskunnan toiminnalle, mutta ensisijainen vastuu niiden rahoituksesta tulee kuulua hallitusohjelman tavoitteiden myötä valtiolle niiden alueiden osalta, jossa ne eivät markkinaehtoisesti toteudu.

Lakiluonnoksen perusteluissa sivulla 17 on nostettu esille kunnan maksuosuuden (8, 22 tai 33 %) asemesta vaihtoehtoinen laajakaistarakentamisen tuen toteuttamismalli. Siinä valtiontukihankkeet voisi toteuttaa ilman edellytystä kunnan osallistumisesta hankkeeseen. Vaihtoehdon etuna ehdotettuun nähden olisi, että valtiontuettujen laajakaistahankkeiden toteuttamiselle olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikkialla Suomessa, minne nopea laajakaista ei rakennu markkinaehtoisesti. Tällöin myös niiden kuntien alueilla asuvat, joiden kunta ei esimerkiksi taloudellisista syistä voi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

osallistua laajakaistahankkeen kuluihin, voisivat päästä osittain valtiontuella rakennettujen yhteyksien piiriin. Näin rakennettaisiin alueellisesti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa niin yrityksille kuin myös kansalaisille.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 30.11.2020, § 165

Valmistelija / lisätiedot:

Jukka Ollikainen

jukka.ollikainen@mantyharju.fi

kunnanjohtaja

Liitteet

- 1 Muistio Luonnos VNA laajakaistahankkeen kuntaosuudesta ja laajakaistayhteyksien vähimmäisnopeudesta
- 2 Luonnos VNA kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistan vähimmäisnopeudesta

Valtioneuvosto pyytää lausuntoa (diaarinumero: _VN/20396/2020) kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa. Mäntyharjun kunta on antanut (Kunnanhallitus 1.6.2020 §78) lausunnon hallituksen esityksestä laajakaistarakentamisen tuesta. Kunta toistaa näkemyksensä, että vaatimus kuntien osallistumisesta hankkeiden kustannuksiin toisi käytännössä uuden menoerän kuntatalouteen, mikä tässä kuntataloustilanteessa on enemmän kuin haasteellista.

Mäntyharjun kunnan kanta on, että kuntien pakollisesta maksuosuudesta tulisi luopua laajakaistahankkeiden rahoituksessa. Kaikkien kuntien taloudellinen tilanne ei mahdollista esitetyn kuntaosuusprosentin mukaisen tuen myöntämistä, mikä estää myös valtion tuen hakemisen. Tämä johtaa näiden kuntien asukkaiden eriarvoistumiseen ja jäämiseen digitalisaatiokehityksen ulkopuolelle. Kunnan näkemys on, että nopeat laajakaistayhteydet ovat kansalaisten peruspalvelu ja näin ollen rakentamisen tukeminen alueilla, joilla yhteydet eivät rakennu markkinaehtoisesti, on valtion tehtävä. Näin rakennettaisiin alueellisesti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa niin yrityksille kuin myös kansalaisille. Lisäksi rakentaminen ei rajoittuisi kuntarajoihin, vaan saataisiin tehokkaammin rakennettuja kokonaisuuksia.

Mäntyharjun kunta pitää edelleen ensisijaisena vaihtoehtona kuntien pakollisesta maksuosuudesta luopumista. Mikäli tätä ei voida toteuttaa, tulee kuntien maksuosuutta merkittävästi alentaa hallituksen esityksen (HE 221/2020) mukaisista 33 ja 22 prosentin osuuksista. Kuntien pakollisen maksuosuuden tulee olla enintään 10 prosenttia kustannuksista.

Asetus esityksen mukaan kuntien maksuosuus määräytyy laskentakaavalla, jossa muuttujina ovat kunnan taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys ja kunnan taloudellinen kantokyky. Kiinteiden yhteyksien kehittämisen haasteena on

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

runkoyhteyksien rakentamisesta aiheutuvat kustannukset pitkistä etäisyyksistä johtuen. Tämä haaste on yhteinen maaseutumaisille ja kaupunkimaisille kunnille, joihin kuuluu laajoja harvaan asuttaja alueita.

Näkemyksemme mukaan kunnan taajama-aste ja käytetty kuntien jaottelu ei anna todellista ja oikeudenmukaista kuvaa yhteyksien rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista. Vaikka kuntien olemassa oleva aluerakenne todellisuudessa vaikuttaakin yhteyksien rakentamiskustannuksiin on taajama-aste liian yksinkertainen mittari tähän. Tilalle tarvitaan paremmin erityyppisiä aluerakenteita ja kunnan osa-alueita tunnistavia indikaattoreita.

Myös kuntien taloudellisen kantokyvyn käyttäminen laskentakaavassa herättää kysymyksiä. Kuntien taloudellinen kantokyky voi muuttua hyvin nopeasti, jolloin asetus ei ole enää ajan tasalla, mikä johtaisi kuntien epätasa-arvoiseen kohteluun. Vai onko tarkoituksena, että asetusta päivitetään vuosittain kuntien tilinpäätöksien valmistuttua. Tämä taas hankaloittaisi hankkeiden pitkäjänteistä suunnittelua sekä tietoliikenneyhteyksien kehittämistä, kun kunnan maksuosuuden voisivat muuttua kesken kaiken.

Tässä esityksessä tukikelpoisuutta on laajennettu langattomiin paikallisiin toteutuksiin. Nopeusvaatimusten osalta kaikilla tulisi olla mahdollisuus saada käyttöönsä 100 megabittia sekunnissa -yhteys, joka on nostettavissa 1 gigaan. Symmetrisyys ei ole välttämätöntä, jos nopeus on vähintään 100 megaa. Tälläkin hetkellä operaattorit myyvät kuluttajille esimerkiksi 300/100 megaista liittymää, eli epäsymmetristä yhteyttä.

Hyvänä muutoksena esityksessä on se, että tukikelpoisuusehtoja muutettaisiin siten, että tukiohjelman piirissä olisivat kaikki asuin- ja sijaintipaikat riippumatta siitä, ovatko ne vakinaisia tai vapaa-ajanasuntoja. Tällä muutoksella osaltaan varmistetaan ja lisätään asiakkaiden/liittyjien määrää ja siten koko hankkeen rakenteellista ja taloudellista pohjaa. Tämä mahdollistaa myös monipaikka-asumisen, jolla on iso merkitys kunnissa tulevaisuudessa ja tasapainoisessa aluekehityksessä.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Ollikainen

Kunnanhallitus antaa edellä olevan lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

Allekirjoitetusta ja tarkastetusta sekä 4.12.2020 yleisessä tietoverkossa julkaistusta pöytäkirjasta

Otteen oikeaksi todistaa:

Mäntyharjussa
08.12.2020

Arja Leppäkumpu
hallintosihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi sähköisenä tiedoksiantona 8.12.2020

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§165

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus / kunnallisvalitus

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntal 136 §)